SeniorNetNacka

Säkerhetskopiering
eller
molnlagring
eller
både och...

2026-09-28

László Mocsáry

Vad är en säkerhetskopia ?

- En **ögonblicksbild (’snapshot’)** av en mapp-struktur och de filer och undermappar som ligger i mapparna.

- **MAO**: ”Så här ser det ut **just nu** i de mappar jag säkerhets-kopierar, i kopieringsögonblicket.”

- **En stund senare** kan det se annorlunda ut:

  - Mappar / filer har tagits bort
  - Nya mappar / nya filer har lagts till
  - Filer har modifierats / redigerats
  - Mappar / filer har fått nya namn

Varför säkerhetskopiera ?

- Det är bara en **tidsfråga** innan en HDD/SSD går sönder!
- Kan hända imorgon / om 2 månader / om 5 år / om 10 år ?
- Kan bli oerhört **dyrt** att ’återskapa’ information från en kraschad HDD/SSD, om ens möjligt.
- Väldigt bra att ha om man drabbas av ett **utpressningsvirus**, som har krypterat ditt data och busarna vill ha betalt för att låsa upp filerna.

När skall man säkerhetskopiera ?

Beror på hur mycket information du har råd att förlora:

- Dagligen ?
- Veckovis ?
- Månatligen ?
- Så fort man gjort minsta ändring ?

Vad skall man säkerhetskopiera ?

- Din **oersättliga** information:

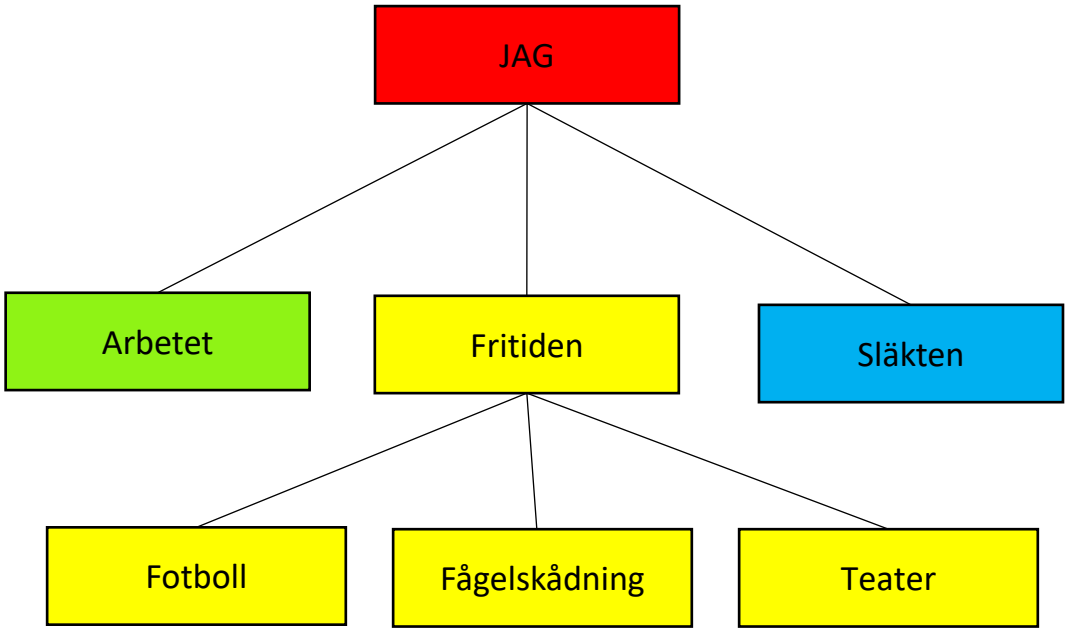
  - Dina egna unika dokument
  - Dina egna unika foton
  - Egna filmer
  - Egen musik

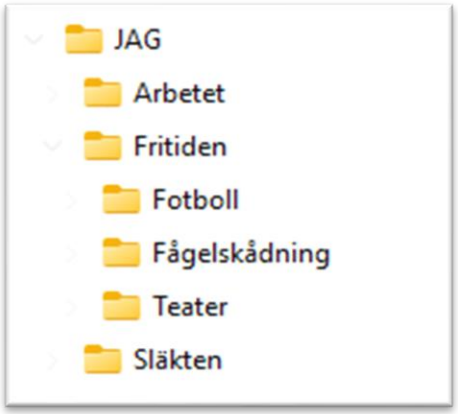
- **INTE:** Windows-operativsystemet, köpta program, köpt musik, köpta filmer, köpta böcker.
  Dessa går alltid att ersätta. Kan dock kosta en del pengar!

Var skall man lägga säkerhetskopior ?

- Extern hårddisk (USB)
- USB-sticka (det finns STORA stickor – 512 GB / 1TB)
- 'Molnet' (dvs. på en server ute på Internet):
  - Dropbox
  - OneDrive
  - Google Drive
  - iCloud Drive
  - …. och många andra lagringstjänster …

Vad vill jag säkerhetskopiera ?

Hur många säkerhetskopior skall jag spara ?

- Förslag: Spara de tre senaste kopiorna (dvs. **3 generationer**):

  1. Denna månad
  2. Förra månaden
  3. Förrförra månaden

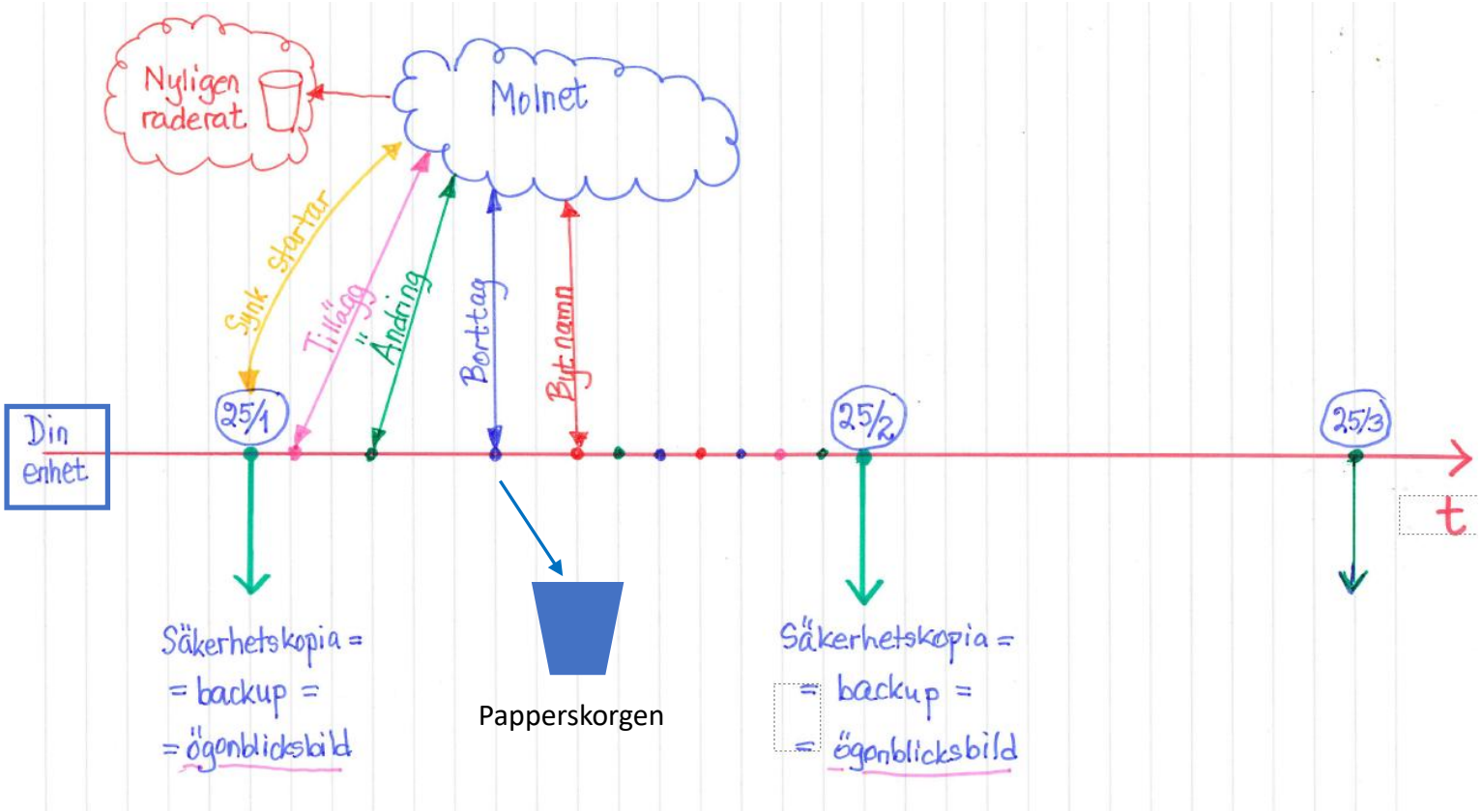
  => Om du är minsta osäker:
  Spara ytterligare generationer, så att du kan gå tillbaka i tiden bland dina säkerhetskopior.
  => Det är väldigt lätt att kasta gamla generationer i Papperskorgen.
  => **Hårddiskar är billiga idag !**

- **Datera** kopiorna genom att döpa om varje säkerhetskopia:

  ➢ Kopiera mapp-strukturen ’JAG’ från C-enheten till en USB-sticka (t.ex. E-enheten) med bibehållet namn ’**JAG**’.
  ➢ Datera kopian på USB-stickan med ett nytt namn: ’**260928 JAG**’

Säkerhetskopia ⟷ Synkronisering

Vi ska gå igenom 4 vanliga molnlagringstjänster

iCloud Drive (5 GB) - Apple

Google Drive (5 GB/15 GB) - Google

OneDrive (5 GB) - Microsoft

Dropbox (2 GB) - Dropbox

Hur mycket är **5 GB** egentligen?

En 300-sidig pocketbok (bara text) ~ 1 MB
Ett ’normalstort’ foto (från en smartphone) ~ 5 MB

5 GB ~ 5000 MB, rymmer således:

- 5000 böcker

  eller

- 1000 foton

5000 böcker är ett hyfsat stort bibliotek, men…

…många har betydligt mer än 1000 digitala bilder i sin ”64 GB-telefon”. Dessa ryms inte alls på ”5 gratis-GB” !

iCloud Drive

- Om du skaffar dig ett **Apple-konto** (hette tidigare Apple ID) får du ett iCloud Drive lagringsutrymme i molnet.

- Man kan ha ett Apple-konto **utan** att äga en Apple-enhet (iPhone, iPad, iMac …etc).

- **Gratisutrymme**: **5 GB** (skapas automatiskt när du skapar ett Apple-konto)
- Mot betalning:
  - **50 GB** - kostar 12 kr/månad
  - **200 GB** - kostar 39 kr/månad
  - **2 TB** - kostar 129 kr/månad
  - **6 TB** - kostar 399 kr/månad
  - **12 TB** - kostar 799 kr/månad
- Plattformar:
  - Windows (med programmet **iCloud for Windows,** eller via web-läsare)
  - iOS
  - iPadOS
  - macOS
  - (Android) – via en web-läsare, finns ingen iCloud-app

iCloud Drive

- Var i ’molnet’? www.icloud.com
- Vad kan man använda iCloud Drive till?
  - Lagra bilder och videor i **iCloud Bilder**.
  - Säkerhetskopiera din **iPhone, iPad eller Apple Watch**.
  - Spara dokument och filer i **iCloud Drive**.
  - Lagra och synkronisera **kontakter, kalendrar, anteckningar** m.m.
  - Lagring av e-mail för **iCloud Mail**.
  - Delning av bilder, album, dokument och filer.
- Hur kommer man åt iCloud Drive?
  - Via webläsare
  - Appar för iOS, iPadOS bl.a. bilder och annat godis

OBS: Försiktighet vid radering av foton !

Om du raderar en bild från din iPhone:

När du raderar ett foto från din iPhone, och **iCloud-bilder är aktiverat och synkronisering är på**, kommer fotot också att raderas från iCloud och från alla andra enheter som är inloggade på samma iCloud-konto och har iCloud-bilder aktiverat.

Detta beror på att **iCloud-bilder** inte är en traditionell säkerhetskopiering, utan snarare en **synkroniseringstjänst**. Det innebär att ditt fotobibliotek i iCloud är en exakt spegel av ditt fotobibliotek på din iPhone (och andra enheter). Ändringar du gör på en enhet, som att radera en bild, reflekteras överallt.

Vad händer när du raderar en bild:

- **Flyttas till albumet ”Senast raderade”:**
  När du raderar ett foto på din iPhone (med iCloud-bilder aktiverat) flyttas det först till albumet ”Senast raderade" på alla dina enheter och i iCloud.

- **Kvar i 30 dagar:**
  Foton och videor ligger kvar i ”Senast raderade" i **30 dagar**. Under denna period kan du återställa dem om du **ångrar dig**. Rentav upp till 40 dagar!?!

- **Permanent radering:**
  Efter 30 dagar raderas fotot permanent från ”Senast raderade", iCloud och alla dina enheter. Du kan också manuellt radera foton permanent från ”Senast raderade" för att frigöra utrymme tidigare än efter 30 dagar.

…lite undantag och andra inställningar vid radering av foton

Undantag och alternativa inställningar:

- **Om iCloud-bilder är avstängt:**
  Om du har stängt av "iCloud-bilder" på din iPhone **(Inställningar > ditt namn > iCloud > Bilder > Synkronisera denna [Enhet])**, kommer radering av ett foto från din iPhone **inte** att radera det från iCloud. Då fungerar din iPhone och iCloud som separata enheter när det gäller fotohantering.

- **Optimera iPhone-lagring:**
  Om du har **"Optimera iPhone-lagring"** aktiverat (under iCloud-bilder-inställningarna), lagras de fullupplösta originalen i iCloud och utrymmessnåla versioner på din iPhone. Om du raderar dessa utrymmessnåla versioner från din iPhone, raderas originalen i iCloud också, eftersom det fortfarande är en synkroniseringstjänst.

- **Foton synkroniserade från datorn:**
  Foton som du har synkroniserat från en dator till din iPhone via Finder (eller iTunes på äldre macOS/Windows) hanteras annorlunda. Dessa raderas inte från iCloud om du raderar dem från din iPhone, eftersom de inte ingår i iCloud-bildbiblioteket på samma sätt. För att ta bort dem behöver du justera synkroniseringsinställningarna på datorn.

Sammanfattningsvis:
Om du vill behålla foton i iCloud men ta bort dem från din iPhone, måste du se till att **iCloud-bilder är avstängt** på den specifika enheten innan du raderar dem. Annars är iCloud-bilder utformat för att hålla dina fotobibliotek synkroniserade på alla enheter.

Google Drive

’Google Drive’ består av två delar:

1. Själva **lagringsutrymmet** uppe i ’molnet’
2. Google Drive **Windows-program**

Google Drive – Lagringsutrymmet i ’molnet’

- Om du skaffar dig ett **Google-konto** får du ett lagringsutrymme i molnet.
- Var i ’molnet’? drive.google.com
- Lagringsutrymmet delas mellan tre Google-appar: **Google Drive**, **Gmail** och **Google Foto**.
- **Gratisutrymme**: **5 GB/15 GB** (skapas automatiskt när du skapar ett Google-konto)
- Mot betalning: Skaffa ett Google One-medlemskap:
  100 GB - kostar 19 kr/månad, 190 kr/år
  200 GB - kostar 29 kr/månad, 290 kr/år
  2 TB - kostar 99 kr/månad, 999 kr/år
  Det finns ännu större alternativ för AI-användare och användare med stora utrymmesbehov.
- Plattformar:
  - via web-läsare
  - Windows (installera synk-klienten ”Google Drive för datorn”)
  - macOS (motsvarande synk-klient för Mac-datorer)
  - appar i iOS och iPadOS
  - appar i Android-enheter (ofta förinstallerade)
  - ChromeOS (central filhantering för **Chromebook**-datorer)

Google Drive – Windows-programmet

När man laddat ner och installerat Windows-programmet så blir **Google Drive** en **virtuell enhet** i Utforskaren med en egen enhetsbokstav (t.ex. **F:**)

Man kan ställa in två olika **synkroniseringsalternativ** för den virtuella enheten:

- Streama filer

- alla filer som läggs på den virtuella enheten lagras **bara** i molnet
- man kan **öppna** filen på datorn
- man kan göra filer tillgängliga även i offline-läge

- Spegla filer

- filerna lagras **både** på datorn och i molnet
- filerna tar plats **både** på datorn och molnet
- filerna tillgängliga **både** i online- och offline-läge
- **synkronisering** mellan dator och molnet går **åt båda hållen**

Google Drive

Vad används utrymmet (i molnet) till?

- Utrymmet i molnet delas upp på **tre** delar:

  - **Google Drive** – för alla slags **egna** dokument och dokument som **delats** med dig av andra
  Åtkomst: via **Utforskaren** eller **Drive-appen** i en web-läsare (t.ex. Google Chrome) eller smartphone.

  - **Gmail** – all e-post (och deras bilagor) som hör till ditt Google-konto (t.ex. nicke.lilltroll@gmail.com)
  Åtkomst: via **Gmail-appen** i en web-läsare (t.ex. Google Chrome) eller smartphone.

  - **Google Foto** – för dina bilder & filmer
  Åtkomst: via **Google Foto-appen** i en web-läsare (t.ex. Google Chrome) eller smartphone.

OneDrive

- **Gratisutrymme**: **5 GB** (skapas automatiskt när du skapar ett Microsoft-konto)
- Mot betalning: **100 GB** (ingår t.ex. i **Microsoft 365 Basic-licens**) -- 180 kr/år
  1 TB (ingår t.ex. i **Microsoft 365 Personal-licens**) – 1200 kr/år
- Plattformar:
  Windows
  iOS
  iPadOS
  macOS
  xBox
  Android

- Var i ’molnet’? www.onedrive.com
- Vad gör OneDrive? Molnlagring, synkronisering, delning
- Hur kör man OneDrive? En OneDrive-mapp på datorn synkroniseras med OneDrive i molnet
  (**Utforskaren** -> **C:** -> **Användare** -> **dittnamn** -> **OneDrive)**

  Appar för iOS, iPadOS, Android, ChromeOS
  OneDrive via webläsare

Statusfälten i OneDrive - 1

Synkroniseringsstatus

Blått moln (endast online-fil)

- Denna ikon betyder att filen **bara finns i molnet** och inte är nedladdad till din dator. Den tar **inte upp något utrymme** på din hårddisk.
- Du måste vara ansluten till internet för att öppna den här filen. När du öppnar den laddas den automatiskt ner.

Grön cirkel med grön bock (lokalt tillgänglig fil)

- Denna ikon betyder att filen har laddats ner till din dator och är **tillgänglig lokalt**. Den tar upp plats på din hårddisk.
- Du kan **öppna och arbeta med den här filen även offline**.
- Filer som du öppnar från molnet får den här statusen automatiskt. Du kan också högerklicka på en fil/mapp med molnikonen och välja "Behåll alltid på den här enheten" för att se till att den alltid är lokalt tillgänglig.

Solid grön cirkel med vit bock (alltid tillgänglig fil

- Denna ikon visas för filer som du specifikt har valt att **alltid behålla på din enhet**, även om du inte har öppnat dem nyligen.
- Precis som "lokalt tillgängliga" filer är de tillgängliga offline och tar upp utrymme på din enhet. Denna ikon markerar dock att du aktivt har valt att *alltid* ha den här filen lokalt.

Två blå pilar i en cirkel (synkronisering pågår)

- Denna ikon indikerar att en fil eller mapp **synkroniseras** mellan din dator och molnet. Det kan vara en uppladdning, nedladdning eller en ändring som synkroniseras.

Statusfälten i OneDrive - 2

Problem och delning

Röd cirkel med vitt kryss (synkroniseringsproblem)
Detta betyder att filen eller mappen **inte kunde synkroniseras**. Det kan bero på filnamnsbegränsningar, filstorlek, brist på utrymme eller andra konflikter.
Högerklicka på filen/mappen och välj ofta "Visa synkroniseringsproblem" för att få mer information om varför och hur du kan åtgärda det.

Hänglåsikon
Denna hänglås-ikon bredvid en annan status-symbol indikerar att filen eller mappen har **restriktioner som förhindrar synkronisering**. Det kan vara att filen är öppen i ett annat program, att den har en specifik behörighetsinställning eller att den är låst av någon annan anledning (t.ex. skrivskydd).

Personikon:

Om du ser en personikon bredvid en fil eller mapp betyder det att den **har delats med andra**. Detta är en visuell påminnelse om att filen inte bara är privat för dig.

Statusfälten i OneDrive - 3

Speciella ikoner i aktivitetsfältet (systemfältet)

Utöver fil- och mappstatusflaggorna finns det även ikoner i ditt aktivitetsfält (oftast nere till höger vid klockan i Windows) som ger dig en överblick över OneDrive-statusen:

Vitt moln (personligt OneDrive):
Representerar ditt personliga OneDrive-konto.

Blått moln (OneDrive för arbete eller skola):
Representerar ditt OneDrive-konto kopplat till ett företag eller en skola (ofta via Microsoft 365).

Grå molnikon (OneDrive är inte inloggad eller konfigurerad):
Indikerar att OneDrive-synkroniseringsappen inte är igång eller att du inte är inloggad på ditt konto.

Moln med rött kryss (problem med synkronisering för kontot):
Indikerar att det finns ett större problem med synkroniseringen för hela ditt OneDrive-konto, inte bara en enskild fil.

Ett litet aber i OneDrive

Det handlar om det som Microsoft kallar Bibliotek (Library): Bilder Dokument Filmer Musik

Man kan omedvetet råka välja i samband med den första initiala konfigurationen av en ny Windows 11-dator att biblioteken **Bilder** och **Dokument** skall läggas i **OneDrive-mappen (C:\Användare\mittnamn\OneDrive\...)**

Konsekvens: Synkroniseringen mellan OneDrive-mappen på datorn och OneDrive-utrymmet i molnet sätter igång och **bilder** och **dokument** fyller snabbt upp de första gratis 5GB i molnet. När utrymmet i molnet inte längre räcker till så slutar synkroniseringen (”säkerhetskopieringen”) att fungera. Man måste antingen rensa eller köpa mer utrymme.

Lösning: Ha helst ingen av dina 4 bibliotek placerade i OneDrive-mappen. Vi kan hjälpa dig på **IT-supporten i Nacka- biblioteken** att flytta MS-biblioteken till annan plats på din hårddisk, vilket är lite krångligare än att bara flytta en vanlig fil/mapp med Utforskaren. På så vis väljer du själv exakt vad du vill lägga i **OneDrive-mappen** och sen synka den med molnet. Oftast har du ju mer utrymme på din hårddisk än 5GB-utrymmet i molnet.

OBS: Om du tar bort en fil från OneDrive-mappen i datorn så tas den bort även från molnutrymmet och läggs i en särskild **”Papperskorg i molnet”** och blir kvar där i minst **30 dagar**, ifall du ångrar dig.

Dropbox

• **Gratisutrymme**:	**2 GB**	
• Mot betalning:	**2 TB** (Dropbox Plus)	~120 €/år
• Plattformar:	Windows iOS iPadOS macOS Blackberry Kindle Linux Android	
• Var i ’molnet’?	www.dropbox.com	
• Vad gör Dropbox?	Molnlagring, synkronisering, fildelning …	
• Hur kör man Dropbox?	Klient-program, att installera på din Windows-enhet Appar för iOS, iPadOS, Android, ChromeOS Dropbox via webläsare	

Några andra molnlagringstjänster…

- Mega www.mega.io
- Jottacloud www.jottacloud.com
- Proton Drive proton.me/drive
- Pcloud www.pcloud.com
-
-
- …och många fler…(t.ex. Samsung Cloud, ElGiganten, …)

Slutligen…

Gärna fler frågor ?!?

The End

Tack för idag!